

Οι Μονές του Αγίου Όρους είναι σημαντικότερες από τα επτά θαύματα του αρχαίου κόσμου...

/ Σοφίας Πατερικής Απαύγασμα

Οι Άγιοι Πάντες οι εν τω Αγίω Όρει του Αθω ασκήσαντες. Φορητή εικόνα Ι.Μ. Μονής Βατοπαιδίου (1810).

(Επιμέλεια Στέλιος Κούκος)

Άγιος Νικόδημος Αγιορείτης
Λόγος Εγκωμιαστικός,
Περί πάντων των Οσίων και Αγίων Πατέρων των εν τω Αγίω Όρει του Άθω
λαμπάντων

Μέρος Α΄

Τη Β΄ Κυριακή Ματθαίου ψάλλομεν την Ακολουθίαν των Αγιορειτών Πατέρων

Συνέχεια από εδώ: <http://www.pemptousia.gr/?p=375515>

Παραδόντες δε εις αυτά και νόμους και κανόνας και διατάξεις, πώς πρέπει να ζώσι και να πολιτεύωνται οι εν αυτοίς οικούντες Μοναχοί, τόσοι εις τας εξωτερικάς υπηρεσίας και διακονίας των Μοναστηρίων, όσον και εις τας ιεράς ακολουθίας της Εκκλησίας, καθώς αυτά αι διατάξεις σώζονται γεγραμμένοι εις τε τα τυπικά των αυτών Μοναστηρίων και εις τας διαθήκας των αυτών Αγίων Πατέρων. Με τοιούτον τρόπον συνέστησαν και συνεκρότησαν τα Μοναστήρια αυτά και τας Σκήτας και τα Κελλία, διά να είναι σχολεία πάσης αρετής, διά να μένωσι των εντολών του Θεού φυλακτήρια, πόνων ασκητικών φροντιστήρια, αγγελικής πολιτείας εργαστήρια, των εν Παλαιστίνη και εν Αιγύπτω και Σινά και Θηβαΐδι παλαιών και αγίων Κοινοβίων μιμητήρια, των ξένων καταγώγια, των πτωχών καταφύγια, και όλων των χειμαζομένων από την ζάλην και τρικυμίαν του κόσμου λιμένες σωτηριώδεις ασφαείς και ακύμαντοι.

Ούτω διά μέσου των ιερών τούτων Μοναστηρίων και θείων σεμνείων, ως διά δικτύων τινών ή δραστικωτάτου μαγνητισμού, ανέσυραν και εσαγήνευσαν οι Όσιοι ούτοι από την θάλασσαν και ματαιότητα του κοσμικού βίου όχι μόνον εκατοντάδας και χιλιάδας ανθρώπων, αλλά και μυριάδας ολοκλήρους Πατριαρχών, Αρχιερέων, Ιερέων, βασιλέων, συγκλητικών, Ηγουμένων, αρχόντων, και παντός άλλου βαθμού και τάξεως ανθρώπων. Αλλά και ακόμη και πάντοτε τους ελκύουσιν εις το τάγμα και εις την αγγελικήν πολιτείαν των Μοναχών, τους οποίους άπαντας προσέφεραν και προσφέρουσι και θέλουσι προσφέρει σεσωσμένους εις τον Δεσπότην Χριστόν, ως τόσας θυσίας ευαρέστους, ζώσας και λογικάς, και ως τόσα οψώνια καθάρα και γλυκύτατα, ώστε ο πρώην έρημος ούτος Άθως έγινεν ως πολυάριθμος πόλις από το πλήθος των εις αυτόν ευρισκομένων Μοναχών.

Και το Πηλούσιον όρος, και το Γαλλήσιον, και ο Λάτρος, και αυτό το Σίναιον όρος, μικρά και ποταπά φαίνονται κατά την ποσότητα των Μοναχών, συγκρινόμενα προς το Άγιον τούτο Όρος. Και διά να είπω με συντομίαν, ούτω διά μέσου των ιερών τούτων Μοναστηρίων και θείων καταγωγίων εφάνησαν οι θεοφόροι ούτοι Πατέρες, ότι είναι ακριβείς και τέλειοι φύλακες και της δευτέρας εντολής και ηγάπησαν τον πλησίον, όχι μόνον ως εαυτούς, καθώς επρόσταζεν ο παλαιός Νόμος (Λευιτικ. ιθ' 18), αλλά και υπέρ τον εαυτόν των, καθώς προστάζει η Νέα Διαθήκη.

Διά τούτο και καινήν και νέαν εντολήν ωνόμασεν ο Κύριος την εντολήν της προς αλλήλους αγάπης λέγων· «Εντολήν καινήν δίδωμι υμίν, ίνα αγαπάτε αλλήλους» (Ιωάν. ιγ' 34). Και δεν στέκει έως εδώ, αλλά προσθέτει· «Καθώς ηγάπησα ημάς (δηλαδή υπέρ τον εαυτόν μου, εφ' όσον εθυσίασα εμαυτόν δι' ημάς), ίνα και υμείς αγαπάτε αλλήλους» (Ιωάν. ιγ' 34).

Κατ' αλήθειαν, αδελφοί, τούτο το θαυμαστόν έργον της οικοδομής των ενταύθα είκοσι σεβασμίων Μοναστηρίων και των άλλων μονυδρίων και Σκητών και κελλίων, έβαλε σφραγίδα και εστεφάνωσεν όλα τα άλλα έργα των Οσίων τούτων. Τούτο το μέγα κατόρθωμα υπερέβη όλα τα άλλα κατορθώματα, τα οποία έκαμαν εις όλην των την ζωήν. Αυτό δεν δύναται γλώσσα ανθρωπίνη να επαινέση καθώς πρέπει.

Εις αυτό αρμόζουσιν όλοι οι υψηλοί και μεγάλοι τίτλοι, και αυτό με κάθε δίκαιον πρέπει να ονομάζεται έργον αθάνατον και έργον μεγαλοπρεπές. Πρέπει να ονομάζεται το έργον τούτο αθάνατον διότι ούτε η φύσις επέτυχε τόσον τον σκοπόν της αθανασίας με την διαδοχήν των ατόμων, κάμνουσα να επιζώσιν οι γονείς και μετά θάνατον εις τα εξ αυτών γεννώμενα τέκνα, ούτε η τέχνη, κατασκευάζουσα διάφορα μηχανήματα, όσον επέτυχον την αθανασίαν και το αιώνιον μνημόσυνον οι θείοι ούτοι Πατέρες διά μέσου των ιερών Μοναστηρίων.

Ας συμφωνώσιν όλοι εκείνοι οι μετά τον κατακλυσμόν άνθρωποι, όσον γιγαντιαίοι εις το σώμα, τόσον πυγμαίοι εις τον νουν, και ας ζητώσι να οικοδομήσωσι πύργον έως του ουρανού, διά να αφήσωσι το όνομά των αθάνατον. «Δεύτε οικοδομήσωμεν εαυτοίς πόλιν και πύργον, ου έσται η κεφαλή έως του ουρανού, και ποιήσωμεν εαυτοίς όνομα (Γεν. ια' 4). Ας κτίζη ο Φίλιππος την Φιλιππούπολιν, ο Αλέξανδρος την Αλεξάνδρειαν, ο Αδριανός την Αδριανούπολιν.

Ας κατασκευάζωσιν όλοι οι άλλοι βασιλείς και σατράπαι και ηγεμόνες του κόσμου τους πυραμιδοειδείς οβελίσκους, τα κυκλικά τόξα, και τους τεχνικούς ανδριάντας των, και ας επιφημίζωσι τα ονόματά των επάνω εις τα ίδια των οικοδομήματα, καθώς λέγει ο θεός Δαβίδ· «Επεκαλέσαντο τα ονόματα αυτών επί των γαιών αυτών» (Ψαλμ. μη' 12). Αυτοί όλοι με τα πολυέξοδα αυτά έργα των δεν ηδυνήθησαν να μείνωσιν αθάνατοι. Και αν φημίζωνται τα ονόματά των, φημίζονται μόνον εις την γην, και εις μόνην την παρούσα ζωήν, αλλ' όχι και εις τον ουρανόν, και εις την μέλλουσαν ζωήν· «Ουκ, εγγράφεται γαρ, λέγει ο Μέγας Βασίλειος, ασεβών εν βίβλω ζωής, αλλά τη γη εναπομένει τα ονόματα» (Ερμηνεία εις τον μη' Ψαλμ.).

Τα δε ονόματα των θείων τούτων Πατέρων, διά μέσου των ιερών τούτων είκοσι Μοναστηρίων, εφημίσθησαν και φημίζονται, και παντοτεινά θέλουν φημίζεσθαι, όχι μόνον εις όλην την υδρόγειον σφαίραν του κόσμου, όχι μόνον έως του ουρανού, καθώς εφαντάσθησαν οι πρώτοι εκείνοι γίγαντες, αλλά και υπεράνω του ουρανού. Και όχι μόνον εις το διάστημα της παρούσης ζωής, αλλά και της μελλούσης· διότι τα ονόματα τούτων εγράφησαν εις το βιβλίον της ζωής, ταυτόν ειπείν, της αθανασίας, και δεν θέλουσιν εξαλειφθή ποτέ, αλλά θέλουσι διαμένει αθάνατα εις όλον το απέραντον διάστημα του μέλλοντος αιώνος· «Χαίρετε, γαρ φησιν, ότι τα ονόματα υμών εγράφη εν τοις Ουρανοίς» (Λουκ. ι' 20).

Πρέπει το έργον των ενταύθα είκοσιν ιερών Μοναστηρίων να ονομάζηται και μεγαλοπρεπές· διότι, αν κατά τους ηθικούς φιλοσόφους η εντελής ιδέα ενός μεγαλοπρεπούς έργου χαρακτηρίζεται ή από την μεγαλειότητα του εργαζομένου, ή από την μεγαλειότητα του έργου, ή από την μεγαλειότητα του τέλους, διά το

οποίον γίνεται, τις δεν βλέπει, ότι και τα ιερά ταύτα Μοναστήρια είναι πεπλουτισμένα και από τους τρεις όρους τούτους;

Εκ μέρους του εργαζομένου, διότι οι θείοι ούτοι Πατέρες, οι οποίοι τα έκτισαν, παρεκτός ότι πολλοί εξ αυτών ήσαν μεγαλοπρεπείς άνθρωποι, και βασιλείς και βασιλέων υιοί, και συγκλητικοί και βασιλέων υπογραφείς, ως ο Συμεών και ο Σάββας οι κτίτορες της του Χιλανταρίου και Βατοπαιδίου Μονής· Παύλος ο κτίτωρ της Μονής του Ξηροποτάμου και του Αγίου Γεωργίου· Ιωάννης και Ευθύμιος οι της των Ιβήρων· και Νεόφυτος ο της του Δοχειαρίου. Προς τούτοις αυτοί ούτοι παρεκίνησαν και τους βασιλείς να εξοδεύσωσι μεγαλοπρεπώς εις την τούτων οικοδομήν· τους Κωνσταντίνους, λέγω, και τους Νικηφόρους· τους Ρωμανούς· τους Αλεξίους· τους Καντακουζηνούς· τους Παλαιολόγους· τας Πουλχερίας και τους λοιπούς.

Αυτά είναι μεγαλοπρεπή από μέρους του έργου· διότι και τα Μοναστήρια ταύτα διά την μεγαλειότητα του πλάτους και μήκους και ύψους αυτών, διά την μεγαλειότητα των εν αυτοίς Ναών και οικιών, των τε έσω και έξω, και διά τον μέγαν αριθμόν των εν αυτοίς κατοικούντων Μοναχών, είναι τη αληθεία όντως μεγαλοπρεπή και βασιλικά.

Και δεν βλέπετε και με τους ιδίους οφθαλμούς σας, πως τα είκοσι ταύτα ιερά και μεγαλοπρεπή Μοναστήρια, κατά σειράν ευρισκόμενα, τόσον εις το βόρειον όσον και εις το νότιον μέρος του Όρους, στέκουσιν ως τόσα μεγάλα φρούρια, και νυκτοφυλακτούσι περίξ όλον τούτον τον τόπον, ως τόσα προπύργια οχυρότατα, και φυλακτικάί ακροπόλεις, προλαμβάνουσι πάντα πειρασμόν και ενόχλησιν από θαλάσσης και ξηράς;

Δεν βλέπετε πως οι εν τω μέσω του Όρους ευρισκόμενοι Μοναχοί πάντες υπό την σκέπην των κύκλω Μοναστηρίων φυλαττόμενοι, ζώσι και κοιμώνται ατάραχοι και ειρηνικοί;

Από δε του τέλους και του σκοπού, διά τον οποίον εκτίσθησαν, είναι τόσον μεγαλοπρεπή τα ιερά ταύτα Μοναστήρια, εις τρόπον ώστε όλα τα επτά λεγόμενα θαύματα του κόσμου, ο ναός της Αρτέμιδος εις την Έφεσον· η Πυραμής του Χέοπος εις την Αίγυπτον· ο τάφος του Μαυσώλου εις την Καρίαν· οι κρεμαστοί κήποι της Βαβυλώνος· ο Κολοσσός της Ρόδου· ο πύργος του φάρου εις την Αλεξάνδρειαν· το ελεφάντινον άγαλμα του Ολυμπίου Διός εν Ολυμπία και επί πάσι, το όγδοον θαύμα του κόσμου, το οποίον υπερέβη όλα τα επτά, το αμφιθέατρον του Ουεσπασιανού, όλα ταύτα, λέγω, τα μεγαλοπρεπή θαύματα, αν και ενομίσθησαν εις τας φαντασίας των ανοήτων ανθρώπων, ότι υπερβαίνουσι τα όρη και σκεπάζουσι τους ορίζοντας, συγκρινόμενα όμως προς το μεγαλοπρεπές και θεικόν τέλος τούτων των ιερών

Μοναστηρίων, φαίνονται εις τους φρονίμους ή ως τόσαι φωλεαί έρημοι πτηνών ή ως τόσα κρημνώδη χαλάσματα και ερείπια, εις τα οποία έχουσι το βασίλειον των οι νυκτοκόρακες οι ποντικοί, αι αράχλαι και τα άλλα κνώδαλα και ζώφια.

Επειδή ο σκοπός μεν εκείνων υπήρξεν η ματαιία φιλοδοξία, η οποία ανθεί και απανθεί, παρομοία με τα άνθη του έαρος, ο σκοπός δε τούτων των ευαγών Μοναστηρίων υπάρχει η παντοτεινή δόξα του Θεού και η παντοτεινή ωφέλεια και σωτηρία ψυχών αύλων, ψυχών αθανάτων, εκ των οποίων μιας μόνης, όχι τα επτά θαύματα του κόσμου, όχι τα οκτώ, αλλά όλος ο αισθητός ούτος και ορώμενος κόσμος δεν είναι αντάξιος· «Ουκ έστι σταθμός πας άξιος εγκρατούς ψυχής» (Σειράχ, κς' 5).

Τι λέγω; ο εξαίρετος σκοπός των Μοναστηρίων τούτων, και το κατ' εξοχήν αποτέλεσμα, και ο ευωδέστατος καρπός, εστάθησαν όλοι οι σήμεραν εορταζόμενοι Άγιοι και θεοφόροι Πατέρες όλου κοινώς του Αγίου Όρους οι ονομαστοί και ανώνυμοι, οι εν τοις Κοινοβίοις και οι εν ησυχία, τοις κελλίοις και ταις Σκήταις, ευαρεστήσαντες τω Κυρίω και αγιάσαντες.

Λέγω δε καρπόν των ιερών Μοναστηρίων τους Μοναστάς και Ησυχαστάς, καθότι υπό την σκέπην και φροντίδα των Μοναστηρίων ήσαν οι έξω ησυχάζοντες τω τότε καιρώ. Θέλετε να πληροφορηθήτε; Ας περιέλθωμεν όλα τα Μοναστήρια του Όρους διά της διανοίας, διά να ίδωμεν πόσοι Άγιοι εβλάστησαν από εν έκαστον Μοναστήριον.

Συνέχεια εδώ: <http://www.pemptousia.gr/?p=375866>

Από τον «Μέγα Συναξαριστής της Ορθοδόξου Εκκλησίας», τόμος ιδ', Πεντηκοσταρίου.

PERMANENTLY_REMOVED